

Nr 5.

Uppläst och godkänd hos Första kammaren den 31 maj 1911.
— — — — Andra kammaren den 31 maj 1911.

*Riksdagens skrifvelse till Konungen angående regleringen af
utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, innefat-
tande anslagen till sjöförvarsdepartementet.*

(Statsutskottets utlåtande nr 5, 54 och 104 samt memorial
nr 89 och 102).

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Bihang till Riksd. prot. 1911. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 5 Häft. (Nr 5.) 1

Ordinarie anslag.

Departementet och öfverstyrelsen.

Marinförvaltningen.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har, under åberopande af det propositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 i samma månad, Eders Kungl. Maj:t under femte hufvudtiteln i punkten 1 föreslagit Riksdagen att godkänna sådan ändring i den år 1908 för marinförvaltningens vaktmästare fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt en hvar annan vaktmästares lön ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämman enahanda villkor som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Hvad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit har Riksdagen funnit stå i öfverensstämmelse med förut af Riksdagen fattade beslut och har därför med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag godkänt sådan ändring i den år 1908 för marinförvaltningens vaktmästare fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt en hvar annan vaktmästares lön ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämt enahanda villkor som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Flottan.

Aflöning för flottans kårer och stater.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 2 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen

att godkänna stater för flottans officerskår, för reservofficerare under repetitionsöfning vid flottan för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan äfvensom för marinintendenturkåren och för reservmarinintendentsaspiranter af den lydelse, bilagorna nr 2—8 vid ofvan nämnda statsrådsprotokoll utvisa;

att i riksstaten för år 1912 från reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservunderofficerare vid flottan öfverföra 9,500 kronor till anslaget till aflöning för flottans kårer och stater;

att, med godkännande af förordad uteslutning af stat för marinintendenturkåren i flottans reserv och minskning i anvisningen för reserv- och indragningsstaterna samt båtsmanskompanierna, i riksstaten för år 1912 höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater med, förutom nämnda öfverföring, 73,372 kronor;

samt att följaktligen i riksstaten för år 1912 upptaga anslaget till aflöning för flottans kårer och stater, nu 5,725,947 kronor, med ett belopp af 5,808,819 kronor.

Beträffande departementschefens, i statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1911 intagna beräkningar skulle medelsbehovet under anslagstiteln aflöning för flottans kårer och stater år 1912 blifva följande:

	För 1911 af Riksdagen anvisadt.		För 1912 beräknadt behof.		Ökning.		Minskning.	
Officerskåren	708,180	—	713,400	—	5,220	—	—	—
Reservofficerare under repetitionsöfning, förslagsvis	—	—	10,500	—	10,500	—	—	—
Reservofficersaspiranter	26,700	—	26,700	—	—	—	—	—
Underofficerskåren	815,130	—	826,260	—	11,130	—	—	—
Sjömanskåren	2,279,504	—	2,297,347	—	17,843	—	—	—
Skeppsgossekåren	34,767	50	34,767	50	—	—	—	—
Mariningenjörkåren	231,295	—	231,295	—	—	—	—	—
Marinintendenturkåren	275,469	50	299,869	50	24,400	—	—	—
D:o i flottans reserv	4,285	—	—	—	—	—	4,285	—
Reservmarinintendentsaspiranter	—	—	4,005	—	4,005	—	—	—
Ecklesiastikstaten	8,900	—	8,900	—	—	—	—	—
Marinläkarkåren	120,585	—	120,585	—	—	—	—	—
Poliskåren	75,700	—	75,700	—	—	—	—	—
Inkvarteringsbidrag för officerare och underofficerare, förslagsvis	274,820	—	278,260	—	3,440	—	—	—
Reserv- och indragningsstater samt båtsmanskompanierna, förslagsvis	15,616	32	15,376	32	—	—	240	—
Dagaflöning till officerare och underofficerare, förslagsvis	854,994	25	865,853	—	10,858	75	—	—
I riksstaten afrundadt med	—	43	—	68	—	25	—	—
Summa kronor	5,725,947	—	5,808,819	—	87,397	—	4,525	—

¹⁾ Däraf 9,500 kronor öfverflyttning från reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan.

Den enligt dessa beräkningar erforderliga ökningen utöfver för år 1911 anvisadt belopp uppgår således till 82,872 kronor.

I en den 10 mars 1911 aflåten proposition (nr 127) har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att godkänna ny aflöningsstat för marinlärarkåren, slutande å ett belopp af 144,385 kronor, äfvensom att för tillämpning af omförmälda aflöningsstat höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater med 23,800 kronor utöfver förenämnda belopp å 82,872 kronor eller till 5,832,619 kronor.

Beträffande åtskilliga ordinarie anslag under femte hufvudtiteln, däribland det nu förevarande, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att vissa belopp skulle till eller från andra anslag öfverflyttas. Enligt hvad departementschefens utredning i ämnet gifver vid handen, grunda sig berörda förslag på af särskilda sakkunniga gjorda framställningar beträffande reformer inom flottans räkenskapsväsen; och har Riksdagen funnit sig böra bifalla desamma. Riksdagen har därför såväl i fråga om detta som öfriga anslag, hvilka af nämnda öfverflyttningar beröras, vid utförande af anslagens belopp iakttagit hvad Eders Kungl. Maj:t i nämnda afseende föreslagit. Hvad det nu ifrågavarande anslaget beträffar bör till detsamma enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag öfverföras 9,500 kronor från reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan.

I förevarande punkt har Eders Kungl. Maj:t beträffande *flottans officerskår* föreslagit en ökning af staten med 3 löjtnants- och 1 underlöjtnantsbeställning. Utan att vilja uttala sig om de beräkningsgrunder i fråga om officersbehovet vid flottan, som departementschefen framlagt, har Riksdagen, då skäl synas föreligga för den ökning af staten, som nu blifvit begärd, ansett sig böra bifalla densamma.

Vidkommande *underofficerskåren* föreslår Eders Kungl. Maj:t en ökning i staten med 9 nya beställningar. Häremot har Riksdagen intet att erinra.

Den föreslagna ökningen af anvisningen för *sjömanskåren* afser en omläggning af antalet löner i de olika lönegraderna enligt följande tablå:

	Enligt stat för år 1911.	Enligt Kungl. Maj:ts förslag.
1:a lönegraden.....	657 man	666 man
2:a »	1,294 »	1,365 »
3:e »	769 »	1,071 »
3:e och 4:e » (6 månader i hvardera).....	683 »	— »
4:e »	597 »	898 »
	<hr/> Summa 4,000 man	<hr/> 4,000 man

Hvad sålunda föreslagits rörande sjömanskåren har Riksdagen bifallit.

Beträffande *marinintendenturkåren* har Eders Kungl. Maj:t ansett, att numerären inom kårens olika grader bör förändras på följande sätt:

	Enligt stat för år 1911.	Enligt Kungl. Maj:ts förslag.
marinöfverintendent och chef	1	1
förste marinintendenter	3	3
marinintendenter af 1:a graden, 1:a löneklassen	15	20
» » » » 2:a »	7	10
» » 2:a »	22	25
marinunderintendenter	23	12
	Summa 71	71

Detta förslag, som är grundadt på en af särskilda sakkunniga gjord utredning, har Riksdagen funnit vara välbetänkt och har därför bifallit detsamma.

I samband härmed vill Riksdagen uttala, att Riksdagen icke har något att erinra emot hvad departementschefen anfört i fråga om anställande af extra biträden å räkenskapskontoren och sättet för dessas aflönande, under förutsättning likväl, att de afsedda anordningarna icke blifva af stadigvarande natur utan endast komma att gälla den tid, då räkenskapskontoren äro under ombildning.

Hvad Eders Kungl. Maj:t i öfrigt under punkt 2 af femte hufvudtiteln föreslagit beträffande särskilda till detta anslag hörande utgiftsposter har Riksdagen bifallit.

I fråga om Eders Kungl. Maj:ts i propositionen nr 127 framlagda förslag angående ny aflöningsstat för *marinläkarkåren* har Riksdagen i särskild skrifvelse (nr 181) anmält sitt beslut, enligt hvilket statens slutsumma upptagits till 144,385 kronor.

Riksdagen får sålunda anmäla, att Riksdagen beslutat

dels godkänna stater för flottans officerskår, för reservofficerare under repetitionsöfning vid flottan, för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan äfvensom för marinintendenturkåren och för reservmarinintendentsaspiranter af den lydelse, bilagorna nr 2—8 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1911 utvisa;

dels i riksstaten för år 1912 från reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan öfverföra 9,500 kronor till anslaget till aflönning för flottans kårer och stater;

dels med godkännande af förordad uteslutning af stat för marin-intendenturkåren i flottans reserv och minskning i anvisningen för reserv- och indragningsstaterna samt båtsmanskompanierna, i riksstaten för år 1912 höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater med, förutom nämnda öfverföring, 73,372 kronor;

dels ock för tillämpning af ny aflöningsstat för marinläkarekåren i riksstaten för år 1912 höjt anslaget till aflöning för flottans kårer och stater, hvilket nu utgör 5,725,947 kronor, med, förutom den ofvan angifna ökningen å 82,872 kronor, med ytterligare 23,800 kronor och sålunda i riksstaten för år 1912 uppfört ifrågavarande anslag med 5,832,619 kronor.

Naturaunderhåll åt personal vid flottan.

3:o) I punkt 3 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i riksstaten för år 1912 från förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför öfverföra 386,750 kronor till förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan och jämväl därutöfver höja sistnämnda anslag med 124,820 kronor samt följaktligen i riksstaten för år 1912 uppföra förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 1,191,460 kronor, med ett belopp af 1,703,030 kronor.

I fråga om den föreslagna öfverflyttningen af ett belopp om 386,750 kronor från annat anslag till det nu ifrågavarande får Riksdagen åberopa hvad Riksdagen i punkt 2:o här ofvan yttrat beträffande de af Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta öfverflyttningarna mellan vissa ordinarie anslag.

Den höjning af förevarande anslag utöfver nyssnämnda öfverföring, som Eders Kungl. Maj:t begärt, fördelas å följande poster:

ökning af det beräknade priset per portion i land med 2,2 öre i samband med införande af ny spisordning för manskap vid tjänstgöring i land.....	kr.	30,000: —
särskild ersättning åt uppbornsmän vid vissa flottans marinrättningar i land.....	»	1,120: —
med anledning af den under punkt 2 föreslagna ökningen af underofficerskåren.....	»	2,250: —
ökning af naturaunderhållsanslaget för de värnpliktiga	»	91,450: —
		<hr/>
		Summa kr. 124,820: —

Hvad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har icke föranlett någon erinran från Riksdagens sida. Hvad särskildt beträffar den ifrågasatta ersättningen åt uppbördsmän vid vissa matinrättningar har marinförvaltningen omnämnt, att reglementet förutsatte, att proviantupplag i allmänhet icke skulle finnas vid matinrättningarna, men att sådant på flera platser ej kunde undvikas samt att det syntes för att nedbringa underhållskostnaderna för framtiden blifva nödvändigt att vid matinrättningarna hålla smärre proviantförråd. Riksdagen delar denna uppfattning och finner det såväl på grund af det ökade arbete, hvilket proviantförråden medföra, som med hänsyn till uppbördsmännens åligganden i öfrigt vara skäligt, att en särskild ersättning varder dem tilldelad.

Med anledning af hvad sålunda anförts har Riksdagen i riksstaten för år 1912 från förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför öfverfört 386,750 kronor till förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan och jämväl därutöfver höjt sistnämnda anslag med 124,820 kronor samt följaktligen i riksstaten för år 1912 uppfört förslagsanslaget till naturaunderhåll vid flottan, nu 1,191,460 kronor, med ett belopp af 1,703,030 kronor.

Flottans nybyggnad och underhåll.

4:o) I punkt 4 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i riksstaten för år 1912 höja reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 2,375,000 kronor, med 41,000 kronor till 2,416,000 kronor.

Af departementschefens utredning i ärendet inhämtas, bland annat, att anslaget under år 1910 afsevärdt öfverskridits. Då anslaget i fråga är ett reservationsanslag och alltså ej får öfverskridas, förväntar Riksdagen, att Eders Kungl. Maj:t vidtager sådana åtgärder, att dylikt öfverskridande ej må upprepas.

I skrifvelsen den 1 juni 1910 angående reglering af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel anförde Riksdagen beträffande förevarande anslag, bland annat, att Riksdagen med hänsyn till den betydande kostnad, som underhållet af äldre fartygsmateriel kräfver, velat uttala den mening, att sådan äldre materiel, som blifvit ersatt af modernare och icke anses hafva något verkligt stridsvärde och ej heller erfordras för särskildt ändamål, icke må påkostas ett dyrbart underhåll utan i större utsträckning än hittills skett utmönstras.

Af hvad departementschefen i ämnet anfört, har Riksdagen funnit sig öfvertygad därom, att den nu begärda anslagsökningen är behöflig, och får därför bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag härom, men vill Riksdagen i samband därmed framhålla angelägenheten af att vid förekommande tillfällen hänsyn tages till hvad Riksdagen i förenämnda afseende uttalat.

Riksdagen har alltså i riksstaten för år 1912 höjt reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 2,375,000 kronor, med 41,000 kronor till 2,416,000 kronor.

Flottans öfningar.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 5 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att i riksstaten för år 1912 från reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan öfverföra 5,400 kronor till reservationsanslaget till flottans öfningar, med förklarande att ifrågavarande medel må tills vidare inbegripas i sistnämnda anslags nuvarande belopp, 1,800,000 kronor.

Under återopande af hvad Riksdagen här ofvan under punkt 2:o) anfört beträffande af Eders Kungl. Maj:t föreslagna öfverflyttningar mellan vissa ordinarie anslag under femte hufvudtiteln, får Riksdagen anmäla att Riksdagen i riksstaten för år 1912 från reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan öfverfört 5,400 kronor till reservationsanslaget till flottans öfningar, med förklarande att ifrågavarande medel må tills vidare inbegripas i sistnämnda anslags nuvarande belopp, 1,800,000 kronor.

Repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan.

6:o) I punkt 6 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att, vid bifall till förut under punkterna 2 och 5 gjorda framställningar att från det i gällande riksstat uppförda reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan å 14,900 kronor i riksstaten för år 1912 öfverföra 9,500 kronor till anslaget till aflöning för flottans kårer och stater samt återstående 5,400 kronor till reservationsanslaget till flottans öfningar, ur riksstaten för år 1912 utsluta reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan.

Riksdagen, som enligt hvad i punkterna 2:o) och 5:o) här ofvan anmälts bifallit de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna öfverflyttningarna från detta anslag, har beslutat att ur riksstaten för år 1912 utesluta reservationsanslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan.

Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 7 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen

att, vid bifall till framställningen under punkt 3 om öfverflyttning af 386,750 kronor från det nu i riksstaten med 1,857,500 kronor uppförda förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför till anslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, i riksstaten för år 1912 jämväl öfverföra från förstnämnda anslag 11,050 kronor till anslaget till sjukvård för marinen; samt

att höja det därefter återstående anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, 1,459,700 kronor, med 156,800 kronor till 1,616,500 kronor.

Vid beräkningen af det antal öfningsdagar, hvarefter detta anslags belopp blifvit uträknadt, har man utgått från den förutsättningen, att Eders Kungl. Maj:ts i särskild proposition framställda förslag om inskränkning i tiden för vissa värnpliktigas öfningar skulle komma att tillämpas. Den proposition, hvori dessa förslag innefattas, har emellertid icke vunnit Riksdagens bifall; och följer häraf, att i någon mån större kraf komma att ställas på anslagen till beväringens vapenöfningar än Eders Kungl. Maj:t beräknat. Med hänsyn därtill att dessa anslag äro af förslagsanslags natur och då de erforderliga utgifterna icke torde komma att i afsevärd grad öfverstiga de af Eders Kungl. Maj:t angifna beloppen, anser Riksdagen det emellertid icke vara nödvändigt, att de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslagssummorna höjas, därom i öfrigt förslag icke förelegat.

Beträffande de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna öfverflyttningarna af vissa belopp från det nu förevarande till vissa andra anslag får Riksdagen dels erinra, att Riksdagen ofvan i punkt 3:o tillstyrkt en öfverföring af 386,750 kronor från detta anslag till anslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, dels ock återropa hvad Riksdagen i punkt 2:o af detta utlåtande anfört rörande samtliga af Eders Kungl. Maj:t föreslagna öfverflyttningar mellan ordinarie anslag under femte hufvudtiteln.

Med anledning af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen *dels* i riksstaten för år 1912 öfverfört från anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför 11,050 kronor till anslaget till sjukvård för marinen;

dels ock höjt det därefter återstående anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, 1,459,700 kronor, med 156,800 kronor till 1,616,500 kronor.

Undervisningsverken.

8:o) I punkt 8 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen

dels att godkänna sådan ändring i den för sjökrigshögskolan gällande aflöningsstat, att lönen för den därå uppförda vaktmästaren förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor;

dels att, med godkännande af stat för sjökrigsskolan af den lydelse, bilagan nr 9 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvärenden den 13 januari 1911 utvisar, i riksstaten för år 1912 minska reservationsanslaget till sjökrigsskolan, nu 40,024 kronor, med 1,674 kronor till 40,350 kronor;

dels ock att, med godkännande af stat för skeppsgosseskolan af den lydelse, bilagan nr 10 vid förenämnda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1912 höja anslaget till skeppsgosseskolan, nu 27,670 kronor, med 1,500 kronor till 29,170 kronor;

samt godkänna följande villkor och bestämmelser att gälla rektor vid skeppsgosseskolan för åtnjutande af de i staten för honom upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att rektor skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af skeppsgosseskolan eller eljest i allmänhet kan varda stadgad;

att med rektorsbefattningen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat och ej heller annan tjänstebefattning, så framt ej vederbörande stationsbefälhafvare, uppå därom gjord framställning, finner befattningen icke vara hinderlig för fullgörandet af tjänstgöringen vid skeppsgosseskolan;

att de i rektors aflönning ingående tjänstgöringspenningarna skola beräknas utgå efter kalenderår, men till olika belopp för lästiden och för ferierna efter särskilda bestämmelser, som af Kungl. Maj:t fastställas;

att tjänstgöringspenningar icke få af rektor uppbäras, under det han åtnjuter full tjänstledighet, utan skola för denna tid utgå till den, som förrättar tjänsten;

att då rektor af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, han äger uppbära hela lönen, men att, om han undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller från tjänstgöring i behörig ordning afstänges eller eljest är lagligen förhindrad att befattningen sköta, han kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att för rektor uppflyttning från lägre till högre lönegrad må äga rum efter förloppet af fem år, därest han under mera än fyra femtedelar af den tjänstgöringstid, som erfordras för att vinna nämnda uppflyttning, med nit och skicklighet bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst eller ock fullgjort annat offentligt uppdrag, hvarjämte rektor må för erhållande af ålderstillägg räkna sig till godo det antal tjänstår vid de allmänna läroverken, han såsom adjunkt vid dylikt läroverk skulle ägt rätt beräkna för uppflyttning i högre lönegrad;

att vid uppflyttning i högre lönegrad den högre aflöningen icke får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; samt

att om rektor, då han intjänat stadgad tid för erhållande af aflöningsförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension och fyllnadspension, han icke må tillträda samma förhöjning;

äfvensom förklara

ej mindre att den, som med eller efter 1912 års ingång tillträder befattningen såsom rektor vid skeppsgosseskolan, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser;

än äfven att, om förutvarande innehafvaren af befattningen icke före den 1 november 1911 anmäler, att han vill underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nyssnämnda villkor och bestämmelser, han skall varda bibehållen vid honom dittills tillkommande aflöningsförmåner.

Riksdagen har icke haft något att erinra emot att vaktmästarna vid *sjökrigshögskolan* och *sjökrigsskolan* genom uppförande i vederbörande stater af ytterligare ett ålderstillägg för dessa befattningshafvare blifva i lönehänseende fullt jämställda med vaktmästare vid fångvårdsstyrelsen, högsta domstolen, krigshögskolan m. fl. ämbetsverk och institutioner. Men det synes då också lämpligt, att de villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande, som stadgats för dessa sistnämnda vaktmästare

också blifva gällande för vaktmästarna vid sjökrigshögskolan och sjökrigsskolan, därest de vilja komma i åtnjutande af ett andra ålderstillägg.

Hvad Eders Kungl. Maj:t i öfrigt föreslagit beträffande sjökrigsskolan har Riksdagen ansett sig böra bifalla.

I fråga om rektorns vid *skeppsgosseskolan* aflöning har Eders Kungl. Maj:t föreslagit en höjning från lägst 3,000 kronor och högst 5,000 kronor till lägst 3,500 kronor och högst 5,500 kronor eller med 500 kronor i hvarje lönegrad samt hemställt att i samband därmed aflöningen skulle uppdelas i lön och tjänstgöringspenningar. Häremot har Riksdagen icke haft något att erinra. Hvad däremot beträffar proportionen emellan lön och tjänstgöringspenningar synes densamma kunna lämpligare afvägas än hvad Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär. Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle af rektorns begynnelselön, 3,500 kronor, 800 kronor utgöra tjänstgöringspenningar och ålderstilläggen uppdelas med 400 kronor till lönen och 100 kronor till tjänstgöringspenningarna. I anseende till det arbete, som rektorstjänsten kräver, och särskildt med hänsyn till förhållandena, då tjänsten uppehålles på förordnande, bör enligt Riksdagens mening en större del af aflöningen, än Eders Kungl. Maj:t afsett, hänföras till tjänstgöringspenningarna; och har Riksdagen i detta afseende beslutat, att af begynnelseaflöningen 1,000 kronor skola räknas till tjänstgöringspenningarna och af hvarje ålderstillägg 300 kronor till lönen och 200 kronor till tjänstgöringspenningarna.

Den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna löneförbättringen för lärarna vid *skeppsgosseskolan* synes vara af förhållandena påkallad; och har Riksdagen bifallit densamma.

I enlighet med hvad Riksdagen nu uttalat beträffande *skeppsgosseskolan* har Riksdagen låtit uppgöra nytt förslag till stat för denna skola (se bil. nr 1 vid denna skrifvelse).

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen

dels godkänt sådan ändring i den för sjökrigshögskolan gällande aflöningsstat, att lönen för den därå uppförda vaktmästaren förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor;

dels beslutat, att det sålunda medgifna andra ålderstillägget icke må af vaktmästare vid sjökrigshögskolan tillträdas med mindre han förklarar sig villig att underkasta sig de villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten för vaktmästaren upptagna aflöningsförmånerna, som af Kungl. Maj:t blifva meddelade i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i detta afseende gäller för vaktmästare vid fängvårdsstyrelsen;

dels med godkännande af stat för sjökrigsskolan af den lydelse, bilagan nr 9 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13

januari 1911 utvisar, i riksstaten för år 1912 minskat reservationsanslaget till sjökrigsskolan, nu 42,024 kronor, med 1,674 kronor till 40,350 kronor;

dels beslutat, att såsom villkor för tillträde till det vaktmästaren vid sjökrigsskolan tillerkända andra ålderstillägget skall gälla hvad i detta afseende bestämts för vaktmästaren vid sjökrigshögskolan;

dels beslutat att godkänna stat för skeppsgosseskolan af den lydelse, bilagan nr 1 vid denna skrifvelse utvisar, samt i riksstaten för år 1912 höjt anslaget till skeppsgosseskolan, nu 27,670 kronor, med 1,500 kronor till 29,170 kronor;

dels godkänt följande villkor och bestämmelser att gälla rektor vid skeppsgosseskolan för åtnjutande af de i staten för honom upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att rektor skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af skeppsgosseskolan eller eljest i allmänhet kan vara stadgad;

att med rektorsbefattningen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat och ej heller annan tjänstebefattning, så framt ej vederbörande stationsbefälhafvare, uppå därom gjord framställning, finner befattningen icke vara hinderlig för fullgörandet af tjänstgöringen vid skeppsgosseskolan;

att de i rektors aflöning ingående tjänstgöringspenningarna skola beräknas utgå efter kalenderår, men till olika belopp för lästiden och för ferierna efter särskilda bestämmelser, som af Kungl. Maj:t fastställas;

att tjänstgöringspenningar icke få af rektor uppbäras, under det han åtnjuter full tjänstledighet, utan skola för denna tid utgå till den, som förrättar tjänsten;

att, då rektor af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, han äger uppbära hela lönen, men att, om han undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller från tjänstgöring i behörig ordning afstänges eller eljest är lagligen förhindrad att befattningen sköta, han kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att för rektor uppflyttning från lägre till högre lönegrad må äga rum efter förloppet af fem år, därest han under mera än fyra femtedelar af den tjänstgöringstid, som erfordras för att vinna nämnda uppflyttning, med nit och skicklighet bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst eller ock fullgjort annat offentligt uppdrag, hvarjämte rektor må för erhållande af ålderstillägg räkna sig till godo det

antal tjänstår vid de allmänna läroverken, han såsom adjunkt vid dylikt läroverk skulle ägt rätt beräkna för uppflyttning i högre lönegrad;

att vid uppflyttning i högre lönegrad den högre aflöningen icke får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; samt

att, om rektor, då han intjänat stadgad tid för erhållande af aflöningsförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension och fyllnadspension, han icke må tillträda samma förhöjning;

dels ock förklarar,

ej mindre att den, som med eller efter 1912 års ingång tillträder befattningen såsom rektor vid skeppsgosseskolan, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser;

än äfven att, om förutvarande innehafvaren af befattningen icke före den 1 november 1911 anmäler, att han vill underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nyssnämnda villkor och bestämmelser, han skall varda bibehållen vid honom dittills tillkommande aflöningsförmåner.

Med anledning häraf har anslaget till undervisningsverken i sin helhet minskats från 106,019 kronor till 105,845 kronor.

Kustartilleriet.

Aflöning för kustartilleriets personal.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 9 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att med godkännande af stat för kustartilleriet af den lydelse, bilagan nr 11 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1911 utvisar, i riksstaten för år 1912 höja anslaget till aflöning för kustartilleriets personal, nu 1,378,944 kronor, med 21,525 kronor till 1,400,469 kronor.

Af den anslagsförhöjning, hvarom Eders Kungl. Maj:t under denna punkt gjort framställning, är ett belopp om 16,275 afsedt kronor för uppförande å staten för kustartilleriet af ytterligare en kaptensbeställning af 1:a klassen samt 3 löjtnants- och 2 underlöjtnantsbeställningar.

Enligt hvad departementschefens utredning gifver vid handen, hafva kostnaderna för repetitionsöfningar för kustartilleriets reservofficerare hittills utgått dels från anslaget till repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan och dels från anslaget till kustartilleriets öfningar. Eders Kungl. Maj:t har nu i fråga härom föreslagit, att de medel, som erfordras till aflöning och inkvarteringsbidrag för kustartilleriets reservofficerare, som genomgå repetitionskurs, skulle utgå från anslaget till aflöning af kustartilleriets personal samt att för ändamålet skulle beräknas en anslagsökning om 5,250 kronor. Häremot har Riksdagen icke något att erinra.

Höjningen å detta anslag skulle alltså utgöra tillsammans 21,525 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen med godkännande af stat för kustartilleriet af den lydelse, bilagan nr 11 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1911 utvisar, i riksstaten för år 1912 höjt anslaget till aflöning för kustartilleriets personal, nu 1,378,944 kronor, med 21,525 kronor till 1,400,469 kronor.

Naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 10 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att i riksstaten för år 1912 från förslagsanslaget till kustartilleribeväringsens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför öfverföra 209,200 kronor till förslagsanslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap och jämväl därutöfver höja sistnämnda anslag med 55,655 kronor samt följaktligen i riksstaten för år 1912 uppföra förslagsanslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap, nu 258,318 kronor, med ett belopp af 523,173 kronor.

Beträffande den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna öfverflyttningen af 209,200 kronor från annat anslag till det nu ifrågavarande får Riksdagen hänvisa till hvad Riksdagen härom anfört i punkt 2:o af denna skrifvelse.

Med hänsyn härtill och då Riksdagen icke haft något att erinra mot den föreslagna anslagsförhöjningen om 55,655 kronor, har Riksdagen i riksstaten för år 1912 från förslagsanslaget till kustartilleribeväringsens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför öfverfört 209,200 kronor till förslagsanslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap och jämväl därutöfver höjt sistnämnda anslag med 55,655 kronor samt följaktligen i riksstaten för år 1912 uppfört förslagsanslaget

till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap, nu 258,318 kronor, med ett belopp af 523,173 kronor.

Kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför.

11:o) I punkt 11 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att minska förslagsanslaget till kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, nu 690,000 kronor, med 41,800 kronor; att, vid bifall till framställningen under punkt 10 om öfverflyttning af 209,200 kronor från ifrågavarande anslag till anslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap, i riksstaten för år 1912 jämväl öfverföra från förstnämnda anslag 4,000 kronor till anslaget till sjukvård för marinen; samt att följaktligen i riksstaten för år 1912 upptaga förslagsanslaget till kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför med det efter omförmälda minskning och öfverflyttningar å tillhoppa 255,000 kronor återstående beloppet, eller 435,000 kronor.

Förevarande anslag är, liksom det ofvan under punkt 7:o omnämnda, beräknadt med hänsyn till det uträknade antalet öfningsdagar för kustartilleribeväringen. Ehuru Eders Kungl. Maj:ts förslag om inskränkning i tiden för vissa värnpliktigas öfningar icke af Riksdagen bifallits, anser Riksdagen, såsom redan i punkt 7:o anmärkts, det icke vara nödvändigt, att detta anslag, som har förslagsanslags natur, bestämmes till högre belopp än Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

I punkt 10:o) af denna skrifvelse har Riksdagen anmält sitt beslut, att ett belopp af 209,200 kronor må öfverföras från detta anslag till anslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap; och har Riksdagen, i enlighet med hvad Riksdagen ofvan i punkt 2:o) uttalat, intet att erinra emot att 4,000 kronor öfverföres till anslaget till sjukvård för marinen.

På grund häraf har Riksdagen beslutat

dels minska förslagsanslaget till kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, nu 690,000 kronor, med 41,800 kronor;

dels i riksstaten för år 1912 öfverföra från ifrågavarande anslag förutom det under punkt 10:o) härofvan angifna beloppet å 209,200 kronor, som öfverflyttats till anslaget till naturaunderhåll åt kustartille-

riets manskap, jämväl 4,000 kronor till anslaget till sjukvård för marinen;

dels ock att i riksstaten för år 1912 upptaga förslagsanslaget till kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför med det efter omförmälda minskning och öfverflyttningar å tillhoppa 255,000 kronor återstående beloppet, eller 435,000 kronor.

Diverse anslag.

Uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar.

12:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t i punkt 12 af femte hufvudtiteln föreslagit har Riksdagen i riksstaten för år 1912 höjt förslagsanslaget till uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar, nu 235,000 kronor, med 65,000 kronor till 300,000 kronor.

Sjukvård för marinen.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 13 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen

att i riksstaten för år 1912 upptaga anslaget till sjukvård för marinen såsom förslagsanslag;

att, vid bifall till framställningarna under punkterna 7 och 11 om öfverflyttning till samma anslag dels af 11,050 kronor från förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, dels ock af 4,000 kronor från förslagsanslaget till kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, jämväl höja förstnämnda anslag med 6,210 kronor;

samt att följaktligen i stället för det nuvarande reservationsanslaget till sjukvård för marinen å 91,700 kronor i riksstaten för år 1912 uppföra ett förslagsanslag till sjukvård för marinen å 112,960 kronor.

Förslaget om öfverflyttning af vissa belopp från andra anslag till det nu förevarande anser sig Riksdagen, i enlighet med sitt ofvan i punkt 2:o gjorda uttalande, böra bifalla; och då Riksdagen icke har något att

erinra emot hvad Eders Kungl. Maj:t i öfrigt föreslagit beträffande detta anslag, har Riksdagen

dels i riksstaten för år 1912 upptagit anslaget till sjukvård för marinen såsom förslagsanslag;

dels förutom de i punkterna 7:o och 11:o här ofvan omförmälda öfverflyttningarna till samma anslag *dels* af 11,050 kronor från förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, *dels* ock af 4,000 kronor från förslagsanslaget till kustartilleribeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, jämväl höjt förstnämnda anslag med 6,210 kronor;

dels ock i stället för det nuvarande reservationsanslaget till sjukvård för marinen å 91,700 kronor i riksstaten för år 1912 uppfört ett förslagsanslag till sjukvård för marinen å 112,960 kronor.

Skrifmaterialier och expenser m. m.

14:o) Under punkt 14 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i riksstaten för år 1912 höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser m. m., från 113,864 kronor med 38 kronor till 113,902 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:t rörande detta anslag icke föreslagit annan ändring än som erfordras för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, har Riksdagen för jämnande af hufvudtitelns slutsumma i riksstaten för år 1912 höjt förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser m. m., nu 113,864 kronor, med 18 kronor till 113,882 kronor.

Handeln.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

15:o) På grund af därom af Eders Kungl. Maj:t i punkt 15 af denna hufvudtitel framställt förslag har Riksdagen beslutat, att reservationsanslaget till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna må i riksstaten för år 1912 upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller 1,700,000 kronor, och följaktligen, med inberäkning af däruti ingående friheter och ersättningar 409 kronor, utföras med 1,700,409 kronor, under förutsättning

därjämte att de å förenämnda inkomsttitel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få med vederbörligt tillstånd användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Undervisningsanstalter för sjöfart.

16:o) Under punkt 16 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att i afvaktan på den proposition angående omorganisation af undervisningsanstalterna för sjöfart, Eders Kungl. Maj:t skulle komma att till Riksdagen aflåta, i det för undervisningsanstalter för sjöfart uppförda ordinarie anslaget, nu 100,800 kronor, måtte beräknas en förhöjning af 81,900 kronor och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 182,700 kronor.

Därefter har Eders Kungl. Maj:t i en den 5 april 1911 aflåten, proposition (nr 167) under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att dels, med indragning från och med den 1 augusti 1912 af de nuvarande navigationsskolorna i Visby, Karlshamn och Strömstad, godkänna följande förslag till årlig stat för navigationsskolorna i riket, att tillämpas från och med den 1 augusti 1912:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arfvoden.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1 inspektör	—	—	—	7,500	7,500
1 föreståndare	3,050	1,950	—	—	5,000
3 d:o	9,150	5,850	—	—	15,000
1 d:o	2,850	1,650	—	—	4,500
2 d:o	5,700	3,300	—	—	9,000
1 lärare vid navigationsafdelning	2,150	1,050	300	—	3,500
3 d:o » d:o	6,450	3,150	900	—	10,500
1 d:o » d:o	2,150	1,050	—	—	3,200
2 d:o » d:o	4,300	2,100	—	—	6,400
1 d:o » maskinistafdelning	2,150	1,050	300	—	3,500
3 d:o » d:o	6,450	3,150	900	—	10,500
1 d:o » d:o	2,150	1,050	—	—	3,200
Transport	—	—	—	—	81,800

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Arfvoden.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Transport	—	—	—	—	81,800
Arfvoden till extra lärare i sjökaptensklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 36).....	—	—	—	—	5,400
Arfvoden till extra lärare i sjökaptens- och styrmansklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 140)	—	—	—	—	16,800
Arfvoden till 7 extra lärare i skepparklasser ...	—	—	—	1,200	8,400
Arfvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 154)	—	—	—	—	23,100
Arfvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 144).....	—	—	—	—	17,280
Arfvoden till 4 extra lärare i 3:e maskinistklasser	—	—	—	1,200	4,800
Arfvoden till extra lärare i hälso- och förbandslära, beräknade å 7 kronor 50 öre för hvarje timmes undervisningsskyldighet (7:50 × 500)	—	—	—	—	3,750
Till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m.	—	—	—	—	9,450
1 examensförrättare i 1:a och 2:a maskinistklasser	—	—	—	1,200	1,200
Till extra lärarkrafter vid behof, vikariatsarfvoden m. m. enligt öfverstyrelsens bestämmande.....	—	—	—	—	10,000
Till Kungl. Maj:ts disposition	—	—	—	—	3,000
Summa kronor	—	—	—	—	184,980

Anmärkningar:

- 1:o. Af inspektörens arfvode anses 5,000 kronor motsvara lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar. Innehar inspektören aflöning å stat, afstås denna aflöning under den tid, arfvodet uppbäres.
- 2:o. För föreståndare kan aflöningen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. För ordinarie lärare kan efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring aflöningen höjas hvarje gång med likaledes 500 kronor. Af hvarje ålderstillägg räknas 350 kronor till lönen och 150 kronor till tjänstgöringspennningarna.
- 3:o. Beträffande föreståndares och lärares rätt till åtnjutande af de i staten uppförda aflöningsförmåner gäller hvad därom särskildt finnes stadadt.
- 4:o. Föreståndare åtnjuter fri bostad, som upplåtes af den stad, där skolan är belägen.

dels godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af inspektörsbefattning, föreståndarbefattning eller ordinarie lärarbefattning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändring i navigationsskolornas organisation eller verksamhet eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende vara pliktig att, med bibehållande af den tjänsteställning och den aflöning han innehar, i enlighet med nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att med föreståndar- eller ordinarie lärarbefattning icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med föreståndar- eller ordinarie lärarbefattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej öfverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid navigationsskolan, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar skola beräknas utgå för hela året och utbetalas med en tolftedel för hvarje månad samt icke få af befattningshafvare uppbäras för den tid, han åtnjutit full tjänstledighet, utan skola för denna tid utgå till den, hvilken uppehållit befattningen;

att inspektör, föreståndare eller ordinarie lärare, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, där sådant utgår, men att den af bemälde befattningshafvare, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till befattningshafvare för den tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra

användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej öfverstyrelsen finner skäligen låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsfall, eller när det erfordras för beredande af semester, befattningshafvare af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid vederbörande navigationsskola, bestrida densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men i senare fallet af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att beträffande förhöjning af aflöningen efter viss tids innehafvande af enahanda tjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mera än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid i fråga om föreståndare icke må föras honom till last den tid, han åtnjuter semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från det han till tjänsten utnämndes eller, i följd af frågan om reglering af löneförhållandena för navigationsskolläroarspersonalen, därå erhöi allenast förordnande;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af aflöningsförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att inspektör och föreståndare äga att årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under en och en half månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att afgå från tjänsten äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension är stadgad vid tiden för den nya

lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen;

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

samt att extra lärare skall, då han åtnjuter tjänstledighet, af sitt arfvode afstå hvad för befattningens uppehållande erfordras, därest han icke med medgifvande af den, som tjänstledigheten beviljat, själf godtgör vikarien;

dels förklara,

ej mindre att en hvar, som med eller efter den 1 augusti 1912 tillträder befattning å navigationsskolornas stat, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar å nämnda stat, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels godkänna följande förslag till stat för navigationslärarkursen att gälla från och med år 1912:

	Kronor.
Arfvoden till lärare	1,700
Till böcker, undervisningsmateriel m. m.	500
Summa kronor	2,200

dels höja det i riksstaten under femte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslaget till undervisningsanstalter för sjöfart, nu 100,800 kronor, med 86,380 kronor till 187,180 kronor, att fördelas med ett bestämdt anslag till navigationsskolorna å 184,980 kronor samt ett reservationsanslag till navigationslärarkursen å 2,200 kronor;

dels, i händelse af bifall härtill, föreskrifva, att af anslaget till navigationsskolorna skola bestridas utgifter för dessa skolor under januari—juli månader 1912 enligt den nuvarande staten för samma

skolor och under augusti—december månader 1912 enligt den föreslagna nya staten;

dels ock medgifva, att de besparingar, som under år 1912 uppkomma å anslaget till navigationsskolorna, må användas ej mindre till aflönande från och med den 1 augusti 1912 intill samma års slut af fast anställda föreståndare och ordinarie lärare, för hvilka motsvarande befattningar å den nya staten ej blifva beredda, än äfven till anskaffning af undervisningsmateriel och möbler för navigationsskolorna för en kostnad af högst 42,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, i den mån dessa besparingar ej komma att förslå för tillgodoseende af sålunda angifna ändamål, af tillgängliga medel förskjuta härutöver erforderliga belopp och nästkommande år anmäla desamma för Riksdagen till ersättande.

I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen ville godkänna Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 167 med bland annat följande ändringar, nämligen att navigationsskolornas omorganisation verkställas i öfverensstämmelse med de af chefen för sjöförsvarsdepartementet förra året tillkallade sakkunnigas förslag i ärendet samt att staten för dessa skolor regleras efter samma sakkunnigas förslag.

I en annan inom Riksdagen väckt motion har vidare föreslagits bland annat att Riksdagen måtte afslå Eders Kungl. Maj:ts förslag i hvad det afser bibehållande af navigationsskolor uti Västervik och Gäfle, så att landets hela navigationsundervisning blefve förlagd endast till skolor uti Göteborg, Malmö, Kalmar, Stockholm och Härnösand samt att de förändringar uti skolornas stat, som af denna inskränkning uti deras antal föranledes, måtte vidtagas.

Det förslag till navigationsskolornas omorganisation, som nu blifvit af Eders Kungl. Maj:t framlagdt, skiljer sig från den vid 1910 års riksdag i frågan aflåtna propositionen hufvudsakligen däri, att Eders Kungl. Maj:t i enlighet med Riksdagens uttalande om begränsning af skolornas antal nu föreslagit indragning af navigationsskolorna i Visby, Karlshamn och Strömstad. I samband med reduceringen af skolornas antal från 10 till 7 hafva något fördelaktigare löneförmåner föreslagits för de ordinarie befattningshafvarna å navigationsskolornas stat. Det nu framlagda förslaget företer äfven i andra hänseenden några olikheter i jämförelse med 1910 års proposition i ämnet; så t. ex. har nu å staten uppförts en särskild examensförrättare i 1:a och 2:a maskinistklasserna, hvarjämte den för undervisningsmateriel m. m. afsedda utgiftsposten upptagits till något högre belopp, äfven detta i enlighet med uttalanden, som vid sistlidne riksdag förekommo.

De förslag, som af de utaf departementschefen år 1910 tillkallade sakkunniga framlagts beträffande skolornas antal och organisation samt i fråga om lönestaten, hafva blifvit af Eders Kungl. Maj:t frångångna i vissa delar, som däremot upptagits i ofvannämnda motioner; och har detta gifvit Riksdagen anledning att vid behandling af Eders Kungl. Maj:ts proposition anställa en närmare jämförelse mellan denna och de sakkunnigas förslag.

Den viktigaste skiljaktigheten emellan Eders Kungl. Maj:ts proposition och de sakkunnigas förslag är den, att det sistnämnda går ut på indragning af, förutom ofvannämnda tre skolor, äfven navigationsskolorna i Västervik och Gäfle. De sakkunniga hafva sålunda ansett, att undervisningen bör koncentreras på fem skolor, nämligen navigationsskolorna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Härnösand och Kalmar, af hvilka den i sistnämnda stad skulle omfatta endast navigationsafdelning. Departementschefen har visserligen ansett något hinder icke föreligga för att, därest så skulle befinnas lämpligast, genom indragning jämväl af skolorna i Västervik och Gäfle inskränka skolornas antal till 5, men har dock med afseende å undervisningens ordnande funnit förtänksamheten bjuda att åtminstone tills vidare bibehålla sistnämnda två skolor.

Riksdagen uttalade sistlidet år, att Riksdagen funnit starka skäl tala för största möjliga begränsning af navigationsskolornas antal. Härigenom skulle vinnas såväl en betydande besparing å navigationsskolornas stat som ock större möjligheter att erhålla skickliga lärare, hvarjämte äfven bättre och rikhaltigare undervisningsmateriel då skulle kunna tillhandahållas. Riksdagen vidhåller den mening, som sålunda af 1910 års Riksdag uttalats, och anser intet tvifvel böra råda om lämpligheten af att, såsom Eders Kungl. Maj:t föreslagit, skolorna i Karlshamn, Strömstad och Visby indragas.

Vid betraktande af skälen för och emot en indragning jämväl af skolorna i Västervik och Gäfle har Riksdagen fäst sin uppmärksamhet vid att sjöfartsnäringens målsmän förordat det af de sakkunniga framställda förslaget om bibehållande af allenast 5 skolor. För en indragning af nyssnämnda två skolor talar också det jämförelsevis ringa elevantalet, som dessa haft att uppvisa under de senare åren. Under läsåren 1900—1910 hafva nämligen elevantalen i dessa skolor utgjort:

	Västervik.	Gäfle.
i sjökaptensklassen	6—14	2—10
i styrmansklassen	3—19	7—23

Af departementschefens nyss omnämnda yttrande, att skolorna i Västervik och Gäfle borde åtminstone tillsvidare bibehållas, vill det synas som om departementschefen afsåge, att dessa skolor möjligen framdeles skulle komma att indragas. Den lämpligaste tidpunkten för en sådan åtgärd torde dock med hänsyn till frågans ekonomiska sida vara just nu i samband med den förestående löneregleringen. Utgifterna å indragningsstaten blifva gifvetvis större, om indragningen uppskjutes, tills den nya lönestaten vunnit sin tillämpning.

Riksdagen finner sig därför mest tilltalad af de sakkunnigas förslag om bibehållande af allenast 5 navigationsskolor; och då, såvidt Riksdagen kunnat af den förebragta utredningen finna, några allvarliga olägenheter icke skulle vara förbundna med en indragning jämväl af skolorna i Västervik och Gäfle, anser sig Riksdagen böra ansluta sig till detta förslag. Riksdagen anser sålunda, att navigationsskolornas antal bör begränsas till fem, nämligen i Stockholm, Göteborg, Malmö, Härnösand och Kalmar.

Vid beräkning af antalet erforderliga lärartjänster å staten för navigationsskolorna har hvad först beträffar skolornas *navigationsafdelningar* Eders Kungl. Maj:ts i likhet med de sakkunniga utgått från att sjökaptensklasserna skulle tillsammans utgöra 6 och styrmansklasserna 8, hvartill enligt båda förslagen skulle komma en skepparklass (en kurs om tre månader) vid hvarje skola, sålunda enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag 7 och enligt de sakkunnigas 5. Tablåer öfver klassernas fördelning på de särskilda skolorna finnas intagna å sid. 24 och 45 af statsrådsprotokollet.

Beträffande antalet sjökaptens- och styrmansklasser biträder Riksdagen Eders Kungl. Maj:ts förslag. Hvad skepparklasserna beträffar, blifva dessa, därest endast 5 skolor bibehållas, begränsade till 5, om ej parallellafdelningar inrättas. Det synes emellertid icke böra sättas i fråga att redan nu beräkna någon parallellafdelning af skepparklassen, då det, enligt hvad de sakkunniga anfört, på grund af undervisningens enkla beskaffenhet icke torde möta någon svårighet att i händelse af behof anordna dylika parallellafdelningar, tillfälliga eller permanenta.

I fråga om antalet ordinarie tjänster å navigationsafdelningarna förefinnas äfven, fränsedt de skiljaktigheter, som äro beroende af skolornas antal, vissa olikheter emellan Eders Kungl. Maj:ts och de sakkunnigas förslag. Eders Kungl. Maj:ts proposition upptager 7 föreståndare- och 7 lärartjänster. Föreståndarna skulle bestrida den hufvudsakliga undervisningen i skolornas sjökaptensklasser och i Västervik, där sjökaptensklass komme att saknas, i styrmansklassen. Lärarna åter skulle om-

händerhafva undervisningen i styrmansklasserna, utom i Västervik, där denna uppgift, såsom nyss nämnts, skulle tillkomma föreståndaren. För undervisningen i skepparklasserna har å staten upptagits 7 extralärartjänster.

De sakkunnigas förslag, hvilket, såsom ofvan nämnts, förutsätter, att skolornas antal blir fem, upptager 5 föreståndare och 13 ordinarie lärare å navigationsafdelningarna. Af de sistnämnda skulle 1 bestrida den hufvudsakliga undervisningen i en sjökaptensklass, som afsåges att såsom parallellklass anordnas vid en af skolorna, 8 i de till samma antal uppgående styrmansklasserna och 4 dels i sjökaptens- och dels i skepparklasserna vid de fyra större läroverken.

Denna sistnämnda anordning skiljer sig ej oväsentligt från Eders Kungl. Maj:ts förslag; och torde denna olikhet böra något tydliggöras. De sakkunniga hafva tänkt sig, att vid navigationsskolorna i Stockholm Göteborg, Malmö och Härnösand en ordinarie lärare skulle bestrida undervisningen i skepparklassen, hvilken kurs skulle förläggas till vårterminen och då upptaga en tid af omkring tre månader. Dessutom skulle det åligga denne lärare att i sjökaptensklassen uppehålla undervisningen i vissa ämnen, som beräknats i medeltal för hela läsåret kräfvat en tid af 11 timmar i veckan. Denna undervisning skulle förläggas hufvudsakligen till sådana delar af läsåret, då skepparklass icke påginge; och skulle med en sådan anordning ifrågavarande lärare erhålla fullt arbete under hela läsåret. Nämnda lärares undervisning skulle enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag bestridas i skepparklassen af en extra lärare med visst årligt arfvode samt i sjökaptensklassen till större delen af extra lärare med arfvode, beräknadt per veckotimme, och till en ringa del af föreståndaren.

Beträffande navigationsskolan i Kalmar förefinnes ingen skiljaktighet mellan Eders Kungl. Maj:ts proposition och de sakkunnigas förslag, och är vid denna skola nyssnämnda anordning i fråga om ny ordinarie lärartjänst icke behöflig, då skolans föreståndare ansetts kunna åläggas en större undervisningsskyldighet än vid de öfriga skolorna.

De sakkunnigas förslag beträffande nyssnämnda 4 ordinarie lärartjänster vid skolorna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Härnösand för undervisningen i skepparklassen och delvis i sjökaptensklassen har Riksdagen funnit tilltalande. Då de af Eders Kungl. Maj:t i dessas ställe föreslagna extra lärartjänsterna icke skulle, såvidt Riksdagen kunnat finna, vara af någon större betydelse för ordinarie lärarkårens rekrytering, finner Riksdagen det vara att föredraga, att dessa tjänster besättas med ordinarie innehafvare, äfven om därigenom skulle vållas något ökade utgifter å navigationsskolornas stat.

På grund häraf har Riksdagen gillat det i den ofvan först nämnda motionen gjorda, på de sakkunnigas framställning grundade förslag i fråga om berörda 4 ordinarie lärartjänster.

Hvad härefter angår skolornas *maskinistafdelningar*, som skulle bestå af 1:sta och 2:dra maskinistklass, motsvarande de nuvarande öfvermaskinist- och maskinistklasserna, samt en ny 3:dje maskinistklass (en kurs om tre månader) skulle enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag den hufvudsakliga undervisningen i 1:sta maskinistklassen bestridas af en ordinarie lärare, men all annan undervisning ombesörjas af extra lärare. Då 1:sta maskinistklassernas antal enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle sammanlagdt utgöra 5, hafva 5 ordinarie lärare i maskinistafdelning upptagits å den i propositionen intagna staten.

De sakkunnigas förslag företer i detta hänseende den olikheten mot Eders Kungl. Maj:ts, att de sakkunniga utgått från att 1:sta maskinistklassernas antal skulle begränsas till 4. De sakkunniga hafva nämligen ansett, att undervisning i undantagsfall skulle kunna meddelas åt 30 å 35 elever i en och samma klass, medan Eders Kungl. Maj:t beräknat, att elevantalet i hvarje klass borde inskränkas till högst 24.

I denna punkt anser sig Riksdagen icke hafva anledning att frångå Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Vidkommande de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna *aflöningsförmåner* för befattningshafvarna å navigationsskolornas stat är först att märka, att för inspektören afsetts ett arvode om 7,500 kronor, hvaraf 5,000 kronor skulle motsvara lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar.

Föreståndarnas och de ordinarie lärarnas aflöningsförmåner skulle enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag blifva följande:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
<i>Föreståndare</i>					
i Stockholm, Göteborg, Malmö och Härnösand vid öfriga skolor (hvilka sakna maskinistafdeln.)	3,050	1,950	—	5,000	Därjämte fri bostad. Ålderstillägg å 500 kr. efter resp. 5 och 10 år, hvaraf 350 kr. räknas till lönen och 150 kr. till tjänstgöringspenningarna.
	2,850	1,650	—	4,500	
<i>Lärare</i>					
i Stockholm, Göteborg och Malmö	2,150	1,050	300	3,500	Ålderstillägg å 500 kr. efter resp. 5, 10 och 15 år (fördelning, se ofvan).
vid öfriga skolor	2,150	1,050	—	3,200	

Riksdagen inser, att en betydande förbättring i dessa befattningshafvares nuvarande löneförmåner måste vidtagas i samband med den förändring i navigationsskolornas verksamhet, som är afsedd att genomföras. På samma gång som undervisningen, hvilken blir af mer omfattande natur, än hittills varit fallet, kommer att ställa större kraf på lärarna, komma dessa genom det s. k. privatläsningssystemets borttagande att förlora tillfällen till biförtjänster, hvaraf de hittills allmänt begagnat sig. Genom navigationsundervisningens koncentrerung på ett fåtal skolor blir också elevantalet i hvarje särskild skola större och klasserna mer fulltaligt besatta. Det har också framhållits, att det för vinnande af dugande krafter till föreståndare och lärare är angeläget, att dessas aflöning icke sättes för lågt.

De af Eders Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsbeloppen för föreståndare och lärare finner Riksdagen vara väl afvägda; och anser sig Riksdagen böra bifalla desamma.

Hvad inspektören beträffar, torde efter den nya ordningens genomförande dennes tid komma att tagas i anspråk i vida större grad än hittills; och anser Riksdagen såväl med hänsyn härtill som till de löneförmåner, som afsetts för föreståndarna för navigationsskolorna, det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna arfvodesbeloppet vara lämpligt.

Såsom en följd af att Riksdagen anslutit sig till förslaget beträffande inrättande af fyra ordinarie lärartjänster å navigationsafdelningarna vid de fyra större skolorna, har Riksdagen låtit med ledning af de sakkunnigas förslag i den af Eders Kungl. Maj:t framlagda staten vidtaga däraf påkallade förändringar i fråga om de för extralärare beräknade arfvodesbeloppen.

Emot öfriga poster på ifrågavarande stat har Riksdagen icke haft annat att erinra än att, då enligt Riksdagens beslut skolorna i Västervik och Gäfle komma att indragas, det för böcker, undervisningsmateriel m. m. afsedda beloppet 9,450 kronor torde kunna minskas med 1,000 kronor, motsvarande det belopp, som för detta ändamål beräknats för nämnda två skolor, och sålunda nedsätts till 8,450 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag till stat för navigationsskolorna slutar, såsom ofvan nämnts, å ett belopp af 184,980 kronor. De förändringar Riksdagen ansett sig böra vidtaga gå i hufvudsak ut på indragning af 2 föreståndaretjänster, ökning af ordinarie lärartjänsterna vid navigationsafdelningarna från 7 till 13 samt en ej obetydlig minskning i vissa för extralärares undervisning beräknade utgiftsposter. En indragning af skolorna i Västervik och Gäfle medför en nedsättning af statens slutsumma med 5,820 kronor, hvaremot den ofvan omnämnda anordningen af ordinarie

lärartjänster för undervisning i vissa sjökaptens- och skepparklasser föranleder en ökning af slutsumman med 5,060 kronor. Skillnaden mellan dessa båda belopp utgör 760 kronor, och kommer sålunda statens slutsumma enligt Riksdagens beslut att blifva 760 kronor lägre än enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag eller sålunda 184,220 kronor.

I enlighet med de principer, som tillämpats vid under senare åren vidtagna löneregleringar, anser Riksdagen, att det icke bör tillståndas de föreståndare och lärare, som ingå på den nya lönestaten, att såsom hittills varit vanligt, jämte sina ordinarie befattningar bestrida extra lärartjänst vid samma skola. Skulle det visa sig önskligt, att vissa ordinarie befattningshafvare öfvertaga undervisning, som icke förut varit dem ålagd, och anses deras tid medgifva detta, böra de vara skyldiga att utan särskild ersättning underkasta sig en sådan utsträckning af tjänstgöringen. I detta afseende torde emellertid något särskildt stadgande icke erfordras utöfver hvad som innehålles i första punkten af de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna villkoren och bestämmelserna för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmånerna.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, att inspektören och föreståndare för navigationsskola skola vara berättigade till semester, anser sig Riksdagen med hänsyn till de konsekvenser, som däraf skulle kunna följa, icke kunna biträda. I likhet med rektorer vid allmänna läroverk torde nämnda befattningshafvare under ferier kunna bereda sig erforderlig ledighet utan åsidosättande af de tjänstegöromål, som äfven då kunna åligga dem.

I öfrigt har Riksdagen intet att erinra emot de villkor och bestämmelser, som enligt Eders Kungl. Maj:ts proposition skulle förbindas med den nya lönestaten.

För aflönande under senare delen af år 1912 af de ordinarie tjänstinnehafvare, som genom indragning af vissa navigationsskolor blifva öfvertaliga, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att erforderliga medel skulle utgå af de besparingar, som år 1912 uppkomma å ifrågavarande anslag därigenom att den nya staten träder i tillämpning först med början af augusti samma år. Detta förslag har Riksdagen bifallit; och vill Riksdagen i samband härmed uttala, att när förslag kommer att framläggas om öfvertaliga befattningshafvares uppförande å indragningsstat sådan föreskrift bör däri intagas, att tjänstinnehafvare bör, när han, kvarstående å indragningsstaten, uppnått 65 lefnadsår, åtnöjas med pension å indragningsstat, motsvarande den del af aflöningsförmånerna, som är att hänföra till lön jämte ålderstillägg.

För anskaffande af undervisningsmateriel och möbler har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att ett belopp af 42,000 kronor borde beräknas

att i första rummet utgå af de besparingar, som år 1912 uppkomma å anslaget till navigationsskolorna. Detta förslag har Riksdagen godkänt, dock med den modifikation, att det belopp frändrages, som beräknats för undervisningsmateriel till skolan i Gäfle, 3,000 kronor, hvarefter återstår 39,000 kronor. För navigationsskolan i Västervik hafva några medel för undervisningsmateriel icke ansetts erforderliga.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag till stat för navigationslärarkursen har Riksdagen intet att erinra.

Med hänsyn till hvad Riksdagen ofvan uttalat, har Riksdagen beslutat en ökning af anslaget till undervisningsanstalter för sjöfart med 85,620 kronor, hvarigenom anslaget, som nu utgör 100,800 kronor, kommer att uppgå till 186,420 kronor. I fråga om detta anslags fördelning på ett bestämdt anslag till navigationsskolorna och ett reservationsanslag till navigationslärarkursen biträder Riksdagen Eders Kungl. Maj:ts förslag; och böra de särskilda anslagens belopp blifva respektive 184,220 kronor och 2,200 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen med anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition och ofvannämnda motioner beslutat att *dels* med indragning från och med den 1 augusti 1912 af de nuvarande navigationsskolorna i Visby, Karlshamn, Strömstad, Västervik och Gäfle godkänna följande förslag till årlig stat för navigationsskolorna i riket, att tillämpas från och med den 1 augusti 1912:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Arfvoden.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1 inspektör	—	—	—	7,500	7,500
1 föreståndare	3,050	1,950	—	—	5,000
3 do	9,150	5,850	—	—	15,000
1 do	2,850	1,650	—	—	4,500
1 lärare vid navigationsafdelning	2,150	1,050	300	—	3,500
9 do » do	19,350	9,450	2,700	—	31,500
1 do » do	2,150	1,050	—	—	3,200
2 do » do	4,300	2,100	—	—	6,400
1 do » maskinistafdelning	2,150	1,050	300	—	3,500
3 do » do	6,450	3,150	900	—	10,500
1 do » do	2,150	1,050	—	—	3,200
Transport	—	—	—	—	93,800

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillagg.	Arfvoden.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Transport	—	—	—	—	93,800
Arfvoden till extra lärare i sjökaptensklasser, beräknade à 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 36)	—	—	—	—	5,400
Arfvoden till extra lärare i sjökaptens- och styrmansklasser, beräknade à 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 98)	—	—	—	—	11,760
Arfvode till 1 extra lärare i skepparklass	—	—	—	1,200	1,200
Arfvoden till extra lärare i skepparklasser, beräknade à 40 kronor för undervisningstimme per vecka (40 × 12)	—	—	—	—	480
Arfvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade à 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 154)	—	—	—	—	23,100
Arfvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade à 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 144)	—	—	—	—	17,280
Arfvoden till 4 extra lärare i 3:e maskinistklasser	—	—	—	1,200	4,800
Arfvoden till extra lärare i hälso- och förbandslära, beräknade à 7 kronor 50 öre för hvarje timmes undervisningsskyldighet (7.50 × 500)	—	—	—	—	3,750
Till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m.	—	—	—	—	8,450
1 examensförrättare i 1:a och 2:a maskinistklasser	—	—	—	1,200	1,200
Till extra lärarkrafter vid behof, vikariatsarfvoden m. m. enligt öfverstyrelsens bestämmande	—	—	—	—	10,000
Till Kungl. Maj:ts disposition	—	—	—	—	3,000
Summa kronor	—	—	—	—	184,220

Anmärkningar:

- 1:o. Af inspektörens arfvode anses 3,000 kronor motsvara lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar. Innehaf inspektören aflöning å stat, afstås denna aflöning under den tid, arfvodet uppbäres.
- 2:o. För föreståndare kan aflöningen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. För ordinarie lärare kan efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring aflöningen höjas hvarje gång med hkaledes 500 kronor. Af hvarje ålderstillägg räknas 350 kronor till lönen och 150 kronor till tjänstgöringspennningarna.
- 3:o. Beträffande föreståndares och lärares rätt till åtnjutande af de i staten uppförda aflöningsförmåner gäller hvad därom särskildt finnes stadgad.
- 4:o. Föreståndare åtnjuter fri bostad, som upplåtes af den stad, där skolan är belägen.

dels godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af inspektörsbefattning, föreståndarbefattning eller ordinarie lärarbefattning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändring i navigationsskolornas organisation eller verksamhet eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende vara pliktig att, med bibehållande af den tjänsteställning och den aflöning han innehar, i enlighet med nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att med föreståndar- eller ordinarie lärarbefattning icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med föreståndar- eller ordinarie lärarbefattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstbefattning af hvad slag som helst, så framt ej öfverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstbefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid navigationsskolan, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar skola beräknas utgå för hela året och utbetalas med en tolfedel för hvarje månad samt icke få af befattningshafvare uppbäras för den tid, han åtnjutit full tjänstledighet, utan skola för denna tid utgå till den, hvilken uppehållit befattningen;

att inspektör, föreståndare eller ordinarie lärare, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, där sådant utgår, men att den af bemälda befattningshafvare, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till befattningshafvare för den tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra an-

vändas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej öfverstyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsfall, eller när det erfordras för beredande af semester, befattningshafvare af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid vederbörande navigationsskola, bestrida densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men i senare fallet af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att beträffande förhöjning af aflöningen efter viss tids innehafvande af enahanda tjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mera än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid i fråga om föreståndare icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förrän vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från det han till tjänsten utnämndes eller, i följd af frågan om reglering af löneförhållandena för navigationsskollärarpersonalen, därå erhöill allenast förordnande;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af aflöningsförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att afgå från tjänsten äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension är stadgadt vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen;

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller

minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

samt att extra lärare skall, då han åtnjuter tjänstledighet, af sitt arfvode afstå hvad för befattningens uppehållande erfordras, därest han icke med medgifvande af den, som tjänstledigheten beviljat, själf godtgör vikarien;

dels förklara,

ej mindre att enhvar, som med eller efter den 1 augusti 1912 tillträder befattning å navigationsskolornas stat, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar å nämnda stat, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels godkänna följande förslag till stat för navigationslärarkursen att gälla från och med år 1912:

	Kronor.
Arfvoden till lärare	1,700
Till böcker, undervisningsmateriel m. m.	500
Summa kronor	2,200

dels höja det i riksstaten under femte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslaget till undervisningsanstalter för sjöfart, nu 100,800 kronor, med 85,620 kronor till 186,420 kronor, att fördelas med ett bestämdt anslag till navigationsskolorna å 184,220 kronor samt ett reservationsanslag till navigationslärarkursen å 2,200 kronor;

dels i händelse af bifall härtill, föreskrifva, att af anslaget till navigationsskolorna skola bestridas utgifter för dessa skolor under januari—juli månader 1912 enligt den nuvarande staten för samma skolor och under augusti—december månader 1912 enligt den föreslagna nya staten; samt

dels ock medgifva, att de besparingar, som under år 1912 uppkomma å anslaget till navigationsskolorna, må användas ej mindre till aflönande

från och med den 1 augusti 1912 intill samma års slut af fast anställda föreståndare och ordinarie lärare, för hvilka motsvarande befattningar å den nya staten ej blifva beredda, än äfven till anskaffning af undervisningsmateriel och möbler för navigationsskolorna för en kostnad af högst 39,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, i den mån dessa besparingar ej komma att förslå för tillgodoseende af sålunda angifna ändamål, af tillgängliga medel förskjuta härutöfver erforderliga belopp och nästkommande år anmäla desamma för Riksdagen till ersättande.

Nautisk-meteorologiska byrån.

17:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts under punkt 17 af denna hufvudtitel gjorda framställning har Riksdagen med godkännande af stat för nautisk-meteorologiska byrån af den lydelse, bilagan nr 12 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1911 utvisar, i riksstaten för år 1912 höjt anslaget till nautisk-meteorologiska byrån, nu 24,000 kronor, med 1,500 kronor till 25,500 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

18:o) Beträffande öfriga i nu gällande riksstat under femte hufvudtiteln upptagna ordinarie anslag har någon förändring icke ifrågasatts; och får Riksdagen anmäla, att samtliga de ordinarie anslag under femte hufvudtiteln, hvilka icke här ofvan blifvit särskildt omförmälda, i riksstaten för år 1912 upptagits till oförändrade belopp.

Extra ordinarie anslag.

Provisorisk lönereglering för sjöförsvarsdepartementets
afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt
kommandoexpedition.

19:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 18 af femte hufvudtiteln föreslagit har Riksdagen till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i sjöförsvarsdepartementet, i enlighet med de grun-

der och på de villkor, som angifvas i statsrådsprotokollen öfver justitieärenden och sjöförsvärsärenden för den 13 januari 1911, på extra stat för år 1912 beviljat ett förslagsanslag af 4,115 kronor, däraf högst 75 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

Flottan och kustartilleriet.

Nyanskaffning af krigsfartygsmateriel.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 19 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 4,750,000 kronor.

Riksdagen har till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 4,630,000 kronor.

Artilleri- och torpedmateriel för stridsfartygen.

21:o) I punkt 20 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen

dels att på extra stat för år 1912 bevilja:

till skjutförsök och inskjutning af kanoner 35,000 kronor;

» anskaffning af automatiska kulsprutor för jagarna Mode, Magne, Vale, Ragnar och Sigurd 58,000 kronor;

» försök med affyrningsanordningar 45,000 kronor;

» försök med torped- och gnistsignalmateriel 25,000 kronor;

dels att för anskaffning af och anställande af försök med en 28 cm. kanon med lavettage samt ammunition bevilja ett anslag af 300,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 100,000 kronor;

dels att af det utaf 1909 års Riksdag beviljade anslag för anbringande af kikarsikten å de å 1:a kl. pansarbåtar, torpedkryssare och jagare befintliga 57 mm. kanonerna å 195,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet 65,000 kronor;

dels att af det utaf 1909 års Riksdag för omladdning af 21 cm. och 15 cm. halfpansargranater med brisansämne beviljade anslag å 300,000 kronor anvisa på extra stat för år 1912 ett belopp af 75,000 kronor;

dels att af det utaf 1909 års Riksdag till anordningar för ökande af artilleriets eldhastighet å 1:a kl. pansarbåtar beviljade anslag å 385,000 kronor anvisa på extra stat för år 1912 återstående, ännu icke anvisade beloppet, 125,000 kronor;

dels att af det utaf 1910 års Riksdag beviljade anslag för anskaffning af torpeder och torpedmateriel å 481,200 kronor på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 127,200 kronor;

dels ock att för anskaffning af gnistsignalmateriel bevilja ett anslag af 375,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 187,500 kronor.

Hvad beträffar anslaget till anskaffning af torpeder och torpedmateriel vill det synas Riksdagen, som om den af Eders Kungl. Maj:t för år 1912 begärda anvisningen 127,200 kronor skulle kunna begränsas till samma belopp, som för ändamålet ställts till Eders Kungl. Maj:ts disposition för år 1911, eller 100,000 kronor.

Det för modernisering af marinens gniststationer äskade anslaget om 375,000 kronor, anser sig Riksdagen böra bevilja, men torde beloppet lämpligen kunna fördelas på tre år i stället för af Eders Kungl. Maj:t föreslagna två år. Anvisningen å detta anslag för år 1912 har därför bestämts till 125,000 kronor.

Hvad Eders Kungl. Maj:t i öfrigt under denna punkt föreslagit har icke föranlett någon erinran från Riksdagens sida.

Riksdagen får sålunda anmäla, att Riksdagen

dels på extra stat för år 1912 beviljat

till skjutförsök och inskjutning af kanoner 35,000 kronor;

till anskaffning af automatiska kulsprutor för jagarna Mode, Magne, Vale, Ragnar och Sigurd 58,000 kronor;

till försök med affyrningsanordningar 45,000 kronor; och

till försök med torped- och gnistsignalmateriel 25,000 kronor;

dels för anskaffning af och anställande af försök med en 28 cm. kanon med lavettage samt ammunition beviljat ett anslag af 300,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 100,000 kronor;

dels af det utaf 1909 års Riksdag beviljade anslag för anbringande af kikarsikten å de å 1:a kl. pansarbåtar, torpedkryssare och jagare befintliga 57 mm. kanonerna å 195,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisat återstående, ännu icke anvisade beloppet 65,000 kronor;

dels af det utaf 1909 års Riksdag för omladdning af 21 cm. och 15 cm. halfpansargranater med brisansämne beviljade anslag å 300,000 kronor anvisat på extra stat för år 1912 ett belopp af 75,000 kronor;

dels af det utaf 1909 års Riksdag till anordningar för ökande af artilleriets eldhastighet å 1:a kl. pansarbåtar beviljade anslag å 385,000 kronor anvisat på extra stat för år 1912 återstående, ännu icke anvisade beloppet 125,000 kronor;

dels af det utaf 1910 års Riksdag beviljade anslag för anskaffning af torpeder och torpedmateriel å 481,200 kronor på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 100,000 kronor;

dels ock för anskaffning af gnistsignalmateriel beviljat ett anslag af 375,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 125,000 kronor.

Handminmateriel för flottan m. m.

22:o) Under punkt 21 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att

dels för anskaffning af handminor med tillbehör för flottan bevilja ett anslag af 329,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 164,500 kronor;

dels för anskaffning af båtmateriel för sjöpositioner bevilja ett anslag af 146,000 kronor och däraf anvisa på extra stat för år 1912 ett belopp af 73,000 kronor;

dels ock på extra stat för år 1912 bevilja till försök med minmateriel ett anslag af 70,000 kronor.

I en till Riksdagen den 10 mars 1911 aflåten proposition (nr 132) har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att för anskaffning af vissa tillbehör till minor bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 30,000 kronor.

Beträffande anskaffningen af båtmateriel för sjöpositioner finner sig Riksdagen, efter inhämtande af närmare upplysningar i frågan, icke nu böra bevilja hela det för utgående under 2 år beräknade anslag Eders Kungl. Maj:t för ändamålet begärt, utan inskränker sig till att bevilja ett extra anslag för år 1912 till det belopp, som Eders Kungl. Maj:t ansett böra anvisas för att utgå under samma år, eller 73,000 kronor.

I öfrigt har Riksdagen icke haft något att erinra emot Eders Kungl. Maj:ts under punkt 21 af femte hufvudtiteln gjorda framställning; och har Riksdagen jämväl beviljat det till anskaffning af minmateriel i särskild proposition begärda anslaget å 30,000 kronor.

Riksdagen har alltså,

dels för anskaffning af handminor med tillbehör för flottan beviljat ett anslag af 329,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 164,500 kronor;

dels för anskaffning af båtmateriel för sjöpositioner på extra stat för år 1912 beviljat ett anslag af 73,000 kronor;

dels på extra stat för år 1912 beviljat till försök med minmateriel ett anslag af 70,000 kronor; samt

dels ock för anskaffning af vissa tillbehör till minor beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 30,000 kronor.

Belysningsmateriel.

23:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 22 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen *för anskaffning af belysningsmateriel med tillbehör* beviljat ett anslag af 59,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 29,500 kronor.

Brisansladdade projektiler till kustartilleriets grofva kastpjäser.

24:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts under punkt 23 af denna hufvudtitel gjorda framställning har Riksdagen *för anskaffning af brisansladdade projektiler till kustartilleriets grofva kastpjäser* beviljat ett anslag af 150,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 50,000 kronor.

Eldledningsanordningar för kustfästningarnas rörliga bestyckning.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 24 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att till eldledningsanordningar för kustfästningarnas rörliga bestyckning bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 42,000 kronor.

Då Riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har Riksdagen *till eldledningsanordningar för kustfästningarnas rörliga bestyckning* beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 42,000 kronor.

Anordningar för genomblåsning af vissa kustartilleriets kanoner m. m.

26:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 25 af denna hufvudtitel framställda förslag, har Riksdagen *till anordningar för genomblåsning af vissa kustartilleriets kanoner* beviljat ett anslag af 52,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 26,000 kronor.

Ändring af vissa till Hörningsholms kustposition hörande kanoner.

27:o) Under punkt 26 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för ändring af vissa till Hörningsholms kustposition hörande kanoner bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 20,200 kronor.

Med bifall till förevarande framställning har Riksdagen *för ändring af vissa till Hörningsholms kustposition hörande kanoner* beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 20,200 kronor.

Elektrisk fjärrmanövrering af strålkastaretorrn, tillhörande Karlskrona fästning.

28:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts under punkt 27 af denna hufvudtitel gjorda framställning har Riksdagen *till anordningar för elektrisk fjärrmanövrering af vissa strålkastaretorrn, tillhörande Karlskrona fästning*, beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 20,000 kronor.

Min- och telefonmateriel för kustartilleriet.

29:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 28 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen *dels* att af det utaf 1910 års riksdag beviljade anslag för anskaffning af en ångkranpråm å 115,000 kronor anvisa på extra stat för år 1912 återstående, ännu icke anvisade beloppet, 55,000 kronor; *dels ock* att för anskaffning af min- och telefonmateriel i öfrigt för kustartilleriet bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 68,200 kronor.

Då Riksdagen icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, har Riksdagen

dels af det utaf 1910 års riksdag beviljade anslag för anskaffning af en ångkranpråm å 115,000 kronor anvisat på extra stat för år 1912 återstående, ännu icke anvisade beloppet, 55,000 kronor, och

dels för anskaffning af min- och telefonmateriel i öfrigt för kustartilleriet beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 68,200 kronor.

Byggnadsarbeten vid flottans station i Stockholm.

30:o) Uti punkt 29 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, i afvakten på den proposition angående förflyttning eller utvidgning af flottans station i Stockholm, Eders Kungl. Maj:t komme att till Riksdagen aflåta, för byggnadsarbeten vid nämnda station bland de extra anslagen å femte hufvudtiteln för år 1912 beräkna ett belopp af 400,000 kronor.

Därefter har Eders Kungl. Maj:t i en den 10 mars 1911 till Riksdagen aflåten proposition (n:r 123) under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen

att till byggnadsarbeten m. m. för flottans station i Stockholm bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 400,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta i mån af behof förskottsvis utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Departementschefen har i statsrådsprotokollet redogjort för sin ståndpunkt till den under det sista decenniet behandlade frågan om huruvida flottans station i Stockholm borde förflyttas till annan plats i Stockholms skärgård. Departementschefen har därvid till en början anfört, att det syntes uppenbart att, därest en förflyttning skulle ske, den nya stationen borde erhålla sin plats å det ifrågasatta området vid Kaknäs.

Bedömd ur militära och tekniska synpunkter kunde en dylik förflyttning enligt departementschefens mening icke anses vara nödvändig, därest den nuvarande stationen på lämpligt sätt blefve moderniserad och erforderliga förläggingsplatser för flottans fartyg bereddes i närheten af stationens område.

Det framstår, yttrar departementschefen, numera icke såsom något oförelämpligt militärt kraf att kustflottans samtliga pansarbåtar äro förlagda till stationen i Stockholms skärgård. Äfven om en dylik förläggning

skulle anses behöflig, syntes stationen icke oundgängligen behöfva vara i stånd att bereda förtöjningsutrymme inom varfvets område för samtliga de fartyg, som i dylikt fall komme att tillhöra densamma. Intet hinder syntes nämligen möta för att af den icke rustade materielen förlägga såväl 1:a kl. pansarbåtar som äfven annan fartygsmateriel, hvilken icke är i oundgängligt behof af att för sin eftersyn befinna sig i omedelbar närhet af varfvets verkstäder, till någon lämplig plats i stationens närhet innanför Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning. Härigenom skulle vid stationen krävas föga mera utrymme vid kajerna än det, som fordras för fartyg under reparation samt under ut- eller afrustning.

Rörande frågans ekonomiska sida har departementschefen anfört, att det syntes vara alldeles påtagligt, att Kaknäsområdets användning för flottstationen i själfva verket skulle innebära en mycket stor disposition för flottans räkning af statens realiserbara värdetillgångar och att sålunda genom en förflyttning af stationen till Kaknäs på statskassan komme att ställas kraf i den ena eller andra formen, hvilka syntes vara så afsevärda, att för deras fyllande det blefve nödvändigt att skjuta åt sidan än viktigare kraf för sjöförsvarets vidmakthållande och stärkande. I öfverensstämmelse härmed funne departementschefen att af ekonomiska skäl en förflyttning af flottans station i Stockholm vore mindre önskvärd.

På grund af sin sålunda uttalade uppfattning hade departementschefen föranstaltat om förnyad utredning angående beskaffenheten af och kostnaden för de anordningar å den nuvarande stationen och eventuellt å andra platser innanför Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning, som skulle blifva erforderliga, därest stationen komme att kvarblifva på sin nuvarande plats.

Marinförvaltningen har i fråga härom ansett, att dessa anordningar skulle hufvudsakligen omfatta ersättandet af de gamla varfsverkstäderna med nya samt utförandet af planeringar, muddringar och kajbyggnader, anläggandet af docka, båtskjul och slipar m. m., uppförande å Skeppsholmen af nya kasern-, skol- och boställsbyggnader samt å Norra Djurgården af arbetarebostäder äfvensom anordnandet vid Kaknäs af förtöjningsplatser för en del af till stationen förlagda fartyg samt ett hufvudförråd af stenkol; därjämte borde vid Loudden, å Björnholmen samt vid Södergarn diverse smärre anordningar vidtagas.

Samtliga dessa anordningar borde enligt departementschefens mening kunna utföras inom en kostnadssumma af i rundt tal 10 millioner kronor.

De uppgjorda planerna vore emellertid ännu icke i det skick, att något definitivt förslag till stationens fullständiga ordnande nu kunde föreläggas Riksdagen. Vissa förslag vore dock af den natur, att de

kräfdes snara åtgärder, och har Eders Kungl. Maj:t i förestående proposition äskat medel för dessas utförande.

Det af Eders Kungl. Maj:t begärda anslaget 400,000 kronor afser följande byggnadsföretag:

ändring af logementsfartyget Vanadis till kasernfartyg	kr.	39,000:	—
nybyggnad af en underofficersskola å Skeppsholmen	»	138,000:	—
tillbyggnad af exercisskolan å Skeppsholmen	»	159,000:	—
nybyggnad af marketenteri å Skeppsholmen	»	34,000:	—
nybyggnad af ett ammunitionsförrådshus å Loudden	»	25,700:	—
		<hr/>	
	summa	kr.	395,700: —

hvilket belopp för täckande af med arbetena förenade oförutsedda utgifter afrundats till 400,000 kronor.

Af hvad departementschefen beträffande dessa sistnämnda byggnadsföretag anfört har Riksdagen blifvit öfvertygad om att de äro af behovet påkallade och att deras utförande ej bör uppskjutas; och har Riksdagen ingen anmärkning att framställa emot de beräknade kostnadsbeloppen.

Beträffande den af departementschefen omnämnda planen för iordningställande af flottans station i Stockholm vill Riksdagen uttala, att, om denna station skall kvarblifva å Skeppsholmen, statsmakterna icke böra binda sin handlingsfrihet i fråga om det värdefulla Kaknäsområdet, å hvilket för öfrigt Stockholms stad möjligen kan hafva vissa anspråk. Under nyssnämnda förutsättning bör därför detta område icke, såsom ifrågasatt blifvit, till större eller mindre del tagas i anspråk för kolförråd, oljecisterner, kajer eller andra anläggningar för flottstationens räkning, för hvilka anläggningar plats torde kunna annorstädes beredas. Däremot vill Riksdagen icke motsätta sig, att den föreslagna ammunitionsbyggnaden uppföres å Loudden inom det redan nu inhägnade området därstädes. Denna byggnad skall nämligen blifva af mera provisorisk natur och ansluter sig till en å platsen redan befintlig byggnad för enahanda behof.

Under uttalande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen till byggnadsarbeten m. m. för flottans station i Stockholm beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 400,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta i mån af behof förskottsvis utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Stängselanordningar vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs samt Älfsborgs fästningar m. m.

31:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 30 af denna hufvudtitel framställda förslag, har Riksdagen på extra stat för år 1912 beviljat

dels till anskaffning af stängseltråd för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning 8,500 kronor;

dels till anordnande af bäddningar för 3 st. 8 cm. kanoner inom samma fästning 2,700 kronor;

dels ock till komplettering af stängslet kring Oscar II:s fort och närliggande kronan tillhörigt område 17,700 kronor.

Bostäder för underofficerare samt exercishus vid Oscar-Fredriksborg.

32:o) I punkt 31 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för uppförande vid Oscar-Fredriksborg af ett bostadshus för underofficerare samt af ett exercishus bevilja ett anslag af 173,500 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 86,750 kronor.

Riksdagen, som på platsen genom delegerade tagit kännedom om förhållandena, har blifvit öfvertygad om behöfligheten af såväl ett nytt bostadshus för underofficerare vid Oscar-Fredriksborg som ett exercishus.

Kostnaden för den tillämnade underofficersbyggnaden, innehållande 12 lägenheter om 2 rum och kök, uppgår till 118,500 kronor och har beräknats sålunda: för själfva byggnaden 103,000 kronor, för planering 3,000 kronor, för yttre vatten-, aflopps- och belysningsledning med sprängning 8,000 kronor, för ritningar 2,000 kronor och för kontroll och arbetsledning 2,500 kronor.

Vid en jämförelse med byggnadskostnaderna i Stockholm kan visserligen nyssnämnda kostnadsberäkning synas väl hög, men erfarenheten lär hafva visat, att det på grund af svåra bostadsförhållanden för arbetarna på byggnadsplatsen äfvensom dyra transportkostnader m. fl. ogynnsamma omständigheter ställer sig omkring 15 % dyrare att bygga vid Oscar-Fredriksborg än i Stockholm. Riksdagen har emellertid velat uttala den förhoppning, att någon besparing må kunna åstadkommas, men anser sig nu icke böra nedsätta den gjorda kostnadsberäkningen.

I den beräknade kostnaden för exercishuset, 55,000 kronor, ingå vissa belopp för byggnadens anordnande och inredande jämväl såsom gymnastikhus. Då Riksdagen emellertid väl funnit behof af exercishus föreligga, men icke är öfvertygad om att någon ny gymnastiklokal på platsen är för det närvarande erforderlig, har Riksdagen ansett, att gymnastikmateriel och vissa andra poster, som äro betingade af lokalens anordning till gymnastikhus, böra kunna ur förslaget utgå. Emellertid torde böra tillses, att möjligheten att framdeles aptera byggnaden till gymnastikhus hålles öppen. Äfvenså torde för vinnande af någon besparing exercishuset böra rödfärgas i stället för att strykas med oljefärg. Den nedsättning i kostnadsberäkningen, som Riksdagen af nämnda anledningar ansett sig böra företaga, utgör 18,000 kronor, hvadan sålunda för byggnaden skulle erfordras ett belopp af 37,000 kronor.

För de båda föreslagna byggnaderna skulle alltså böra beviljas sammanlagdt 155,500 kronor. Af detta belopp torde hälften, 77,750 kronor, böra anvisas för år 1912.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen för *uppförande vid Oscar-Fredriksborg af bostadshus för underofficerare samt af ett exercishus* beviljat ett anslag af 155,500 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 77,750 kronor.

Transportmedel för flottans varf i Karlskrona.

33:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts under punkt 32 af denna hufvudtitel gjorda framställning har Riksdagen för *anskaffning af transportmedel för flottans varf i Karlskrona* beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 85,000 kronor.

Transportmedel för flottans varf i Stockholm.

34:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts under punkt 33 af denna hufvudtitel gjorda framställning har Riksdagen för *anskaffning af transportmedel för flottans varf i Stockholm* beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 48,000 kronor.

**Ersättande af föråldrade arbetsmaskiner med snabb-
arbetande dylika samt afhjälpande af brist på
arbetsmaskiner vid flottans varf i Karlskrona.**

35:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 34 af denna hufvudtitel gjorda framställning har Riksdagen af det utaf 1910 års riksdag beviljade anslag å 100,000 kronor *för ersättande af föråldrade arbetsmaskiner med snabbarbetande dylika samt för afhjälpande af brist på arbetsmaskiner vid flottans varf i Karlskrona* anvisat på extra stat för år 1912 återstående, ännu icke anvisade beloppet, 50,000 kronor.

Anordnande af en marinläkarkurs.

36:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts under punkt 35 af femte hufvudtiteln gjorda framställning har Riksdagen *för anordnande af en marinläkarkurs* beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 5,000 kronor.

**Arfvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda
personer samt medikamenter, bad m. m.**

37:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen *för arfvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m.* på extra stat för år 1912 beviljat ett anslag af 10,498 kronor.

**Personligt lönetillägg åt marindirektören af 2:a graden i
flottan C. E. Richson.**

38:o) Uti punkt 37 af femte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till personligt lönetillägg åt marindirektören af 2:a graden i flottan Carl Eric Richson på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,365 kronor.

På grund af hvad departementschefen i ämnet anfört, har Riksdagen ansett sig böra tillerkänna marindirektören Richson ett personligt lönetillägg om 1,365 kronor.

Riksdagen har alltså i anledning af Eders Kungl. Maj:ts ofvannämnda förslag *till personligt lönetillägg åt marindirektören af 2:a graden i flottan Carl Eric Richson* på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 1,365 kronor.

Personligt lönetillägg åt bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona.

39:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen i likhet med hvad under de senaste åren ägt rum *till beredande af personligt lönetillägg af 600 kronor för år åt en hvar af bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona Ernst Alfred Waldemar Holmberg och Ernst Algot Collén* på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 1,200 kronor.

Handeln.

Påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster.

40:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 39 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att för påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 192,000 kronor.

Af det under denna punkt begärda anslaget är enligt departementschefens anförande till statsrådsprotokollet ett belopp af 88,000 kronor afsedt att användas till anskaffning af mindre sjömätningarfartyg och återstoden 104,000 kronor till mätningens utförande.

Emot det för själfva mätningens utförande afsedda anslagsbeloppet, 104,000 kronor, har Riksdagen icke haft något att erinra, men då behovet af sjömätningarfartyg tills vidare synes kunna afhjälpas genom användande af vissa bland flottans äldre, för ändamålet användbara fartyg, har Riksdagen icke ansett sig böra bevilja det till anskaffning af ett sjömätningarfartyg äskade beloppet, 88,000 kronor.

Riksdagen får sålunda anmäla att Riksdagen *för påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster* beviljat på extra stat för år 1912 ett anslag af 104,000 kronor.

Lönetillägg.

Extra lönetillägg åt vissa statens tjänstemän och betjänte.

41:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 40 af denna hufvudtitel föreslagit har Riksdagen *till beredande*, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 13 januari innevarande år angifna grunder, *af extra lönetillägg för år 1911 åt en del tjänstemän och betjante i ämbetsverk, kårer och stater, hörande till sjöförsvarsdepartementet*, på extra stat för år 1912 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp af 8,600 kronor.

Förskott.

Ersättning för förskott.

42:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, *till täckande af förskott*, å riksstatens femte hufvudtitel för år 1912 anvisat ett extra anslag af 7,690 kronor.

Stockholm den 31 maj 1911.

Med undersätlig vördnad:

Bilaga nr 1.

Stat

för skeppsgosseskolan.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Arfvoden.	Karlskrona station.	Stockholms station.	Summa.
1 Rektor	2,500	1,000	—	3,500	—	3,500
1 Skollärare	1,700	—	—	1,700	—	1,700
9 d:o	15,800	—	—	8,500	6,800	15,300
Lärare för undervisning i religion	—	—	1,000	1,000	—	1,000
1 d:o i slöjd	—	—	200	200	—	200
1 d:o i d:o	—	—	200	200	—	200
1 d:o i d:o biträdande	—	—	100	100	—	100
1 d:o i d:o d:o	—	—	100	100	—	100
18 Monitörer å 5 kr. hvardera i månaden (under 8 månader)	—	—	—	480	240	720
För inöfvande af hornblåsare och trumslagare	—	—	—	2,350	2,000	4,350
För anskaffande och iståndsättning af böcker och idrottsmateriel samt till belöningar och premier m. m.	—	—	—	1,334	666	2,000
Summa kronor	—	—	—	—	—	29,170

Anmärkingar:

1:o. För rektor höjes aflöningen efter 5, 10, 15 och 20 års väl vitsordad tjänstgöring, hvarje gång med 500 kronor, hvaraf 300 kronor utgöra lön och 200 kronor tjänstgöringspenningar.

2:o. För skollärarna höjes lönen efter 5, 10 och 15 års väl vitsordad tjänstgöring, hvarje gång med 300 kronor.

*Bilaga Litt. A.***Ordinarie anslagen under riksstatens Femte hufvudtitel.**

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet.								
Departementet och öfverstyrelsen.								
Departementschefen	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.....	34,200	—	—	—	—	—	34,200	—
Marinförvaltningen.....	133,000	—	—	—	—	—	133,000	—
Marinstaben.....	1,200	—	—	—	—	—	1,200	—
Sgr	185,400	—	—	—	—	—	185,400	—
Flottan.								
Aföning för flottans kårer och stater	5,832,619	—	—	—	—	—	5,832,619	—
Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, <i>reservations-</i> <i>anslag</i>	487,800	—	—	—	—	—	487,800	—
Naturaunderhåll åt personal vid flottan, <i>förslagsanslag</i>	1,703,030	—	—	—	—	—	1,703,030	—
Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	8,000	—	—	—	—	—	8,000	—
Flottans nybyggnad och underhåll, <i>reservationsanslag</i>	2,416,000	—	—	—	—	—	2,416,000	—
Flottans öfningar, <i>reservationsanslag</i>	1,800,000	—	—	—	—	—	1,800,000	—
Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, <i>förslagsanslag</i>	1,616,500	—	—	—	—	—	1,616,500	—
Trpt	13,863,949	—	—	—	—	—	13,863,949	—

	Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				Summa.
		Friheter.		Ersättningar.		
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Trpt	13,863,949	—	—	—	—	13,863,949
Undervisningsverken:						
Sjökrigshögskolan, <i>reservationsanslag</i>	27,225	—				—
Sjökrigsskolan, <i>reservationsanslag</i>	40,350	—				—
Skeppsgosseskolan	29,170	—				—
Marinintendentskolan, <i>reservationsanslag</i>	9,100	—				—
	105,845	—	—	—	—	105,845
Sgr	13,969,794	—	—	—	—	13,969,794
Kustartilleriet.						
Aflönning för kustartilleriets personal	1,400,469	—	—	—	—	1,400,469
Beklädnad åt kustartilleriets manskap, <i>reservationsanslag</i> ...	150,921	—	—	—	—	150,921
Naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap, <i>förslagsanslag</i>	523,173	—	—	—	—	523,173
Underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel, <i>reservationsanslag</i>	471,500	—	—	—	—	471,500
Kustartilleriets öfningar, <i>reservationsanslag</i>	190,000	—	—	—	—	190,000
Kustartilleribeväringsens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, <i>förslagsanslag</i>	435,000	—	—	—	—	435,000
Krigsöfningar vid kustpositionerna, <i>reservationsanslag</i>	15,000	—	—	—	—	15,000
Sgr	3,186,063	—	—	—	—	3,186,063
Diverse anslag.						
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	26,700	—	—	—	—	26,700
Ersättning åt officerare och ingenjörer under anställning eller kommandering utrikes	13,000	—	—	—	—	13,000
Resestipendium åt läkare vid marinläkarekåren, <i>reservationsanslag</i>	2,000	—	—	—	—	2,000
Diverse behof	22,254	—	—	—	—	22,254
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	55,500	—	—	—	—	55,500
Trpt	119,454	—	—	—	—	119,454

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Trpt	119,454	—	—	—	—	—	119,454	—
Uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och bad- inrättningar, <i>förslagsanslag</i>	300,000	—	—	—	—	—	300,000	—
Sjukvård för marinen, <i>förslagsanslag</i>	112,960	—	—	—	—	—	112,960	—
Skrifmaterialier och expenser m. m., <i>förslagsanslag</i>	113,882	—	—	—	—	—	113,882	—
Extra utgifter.....	12,500	—	—	—	—	—	12,500	—
Sgr	658,796	—	—	—	—	—	658,796	—
Handeln.								
Sjökarteverket, <i>reservationsanslag</i>	65,000	—	—	—	—	—	65,000	—
Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna, <i>re- servationsanslag</i>	1,700,000	—	405	—	4	—	1,700,409	—
Undervisningsanstalter för sjöfart.....	186,420	—	—	—	—	—	186,420	—
Nautisk-meteorologiska byrån	25,500	—	—	—	—	—	25,500	—
Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och föreståndaren vid nautisk-meteorologiska byrån, <i>förslagsanslag</i>	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
Sgr	1,989,920	—	405	—	4	—	1,990,329	—
Summa	19,989,973	—	405	—	4	—	19,990,382	—

Bilaga Litt. B.

Extra ordinarie anslagen under riksstatens Femte hufvudtitel.

	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet.				
<i>Flottan och Kustartilleriet:</i>				
Till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel	4,630,000	—		
» skjutförsök och inskjutning af kanoner	35,000	—		
» anskaffning af aumatiska kulsprutor	58,000	—		
» försök med affyrningsanordningar	45,000	—		
» försök med torped- och gnistsignalmateriel	25,000	—		
» anskaffning af och anställande af försök med en 28 cm. kanon med lavettage samt ammunition	100,000	—		
» anbringande af kikarsikten å 1:a klass pansarbåtar, torpedkryssare och jagare ..	65,000	—		
» omladdning af halfpansargranater med brisansämne	75,000	—		
» anordningar för ökande af artilleriets eldhastighet å 1:a klass pansarbåtar	125,000	—		
» anskaffning af torpeder och torpedmateriel	100,000	—		
» anskaffning af gnistsignalmateriel	125,000	—		
» anskaffning af handminmateriel	164,500	—		
» anskaffning af båtmateriel för sjöpositioner	73,000	—		
» försök med minmateriel	70,000	—		
» anskaffning af vissa tillbehör till minor	30,000	—		
» anskaffning af belyningsmateriel med tillbehör	29,500	—		
» anskaffning af brisansladdade projektiler till kustartilleriets grofva kastpjäser ...	50,000	—		
» eldledningsanordningar för kustfästningarnas rörliga bestyckning	42,000	—		
» anordningar för genomblåsning af vissa kustartilleriets kanoner	26,000	—		
» ändring af vissa till Hörningsholms kustposition hörande kanoner	20,200	—		
» anordningar för elektrisk fjärrmanövrering af vissa strålkastaretorner, tillhörande Karlskrona fästning	20,000	—		
» anskaffning af en ångkranpräm	55,000	—		
Transport	5,963,200	—		

	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	5,963,200	—		
Till anskaffning af min- och telefonmateriel i öfrigt för kustartilleriet	68,200	—		
» byggnadsarbeten vid flottans station i Stockholm	400,000	—		
» anskaffning af stängseltråd för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning m. m.	28,900	—		
» uppförande vid Oscar-Fredriksborg af bostadshus för underofficerare och af exercishus	77,750	—		
» anskaffning af transportmedel för flottans varf i Karlskrona	85,000	—		
» anskaffning af transportmedel för flottans varf i Stockholm	48,000	—		
» ersättande af föråldrade arbetsmaskiner med snabbarbetande dylika samt för afhjälpan- dande af brist på arbetsmaskiner vid flottans varf i Karlskrona	50,000	—		
» anordnande af en marinläkarekurs	5,000	—		
» arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medika- menter, bad m. m.	10,498	—		
» beredande af personligt lönetillägg åt marindirektören C. E. Richson	1,365	—		
» beredande af personligt lönetillägg af 600 kronor för år åt hvardera af batal- jonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona E. A. W. Holmberg och E. A. Collén	1,200	—	6,739,113	—
<i>Handeln.</i>				
Till påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster	—	—	104,000	—
<i>Lönetillägg.</i>				
Till provisorisk löneroglering för befattningshafvare i sjöförsvarsdepartementet, för- slagsanslag	4,115	—		
» beredande af extra lönetillägg för år 1911 åt en del tjänstemän och betjänte i sjöförsvarsdepartementet samt därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, förslagsanslag	8,600	—	12,715	—
<i>Diverse anslag.</i>				
Till täckande af förskott	—	—	7,690	—
Summa	—	—	6,863,518	—